

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, per Casus practicos exposita, nunc quartò ab ipso Authore revisa ... & in 4. Tomulos sic divisa, ut pro libitu in duas aut 4. Partes commodè compingi possit

à Casu XXXVII usque ad Casum LXXV. inclus. exhibens Materiam de Restitutione, de Contractibus, de Religione & Vitiis eidem oppositis

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1752

VD18 13475452-001

Casus LII. De Donatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39820

CASUS LII.

De Donatione.

ERICUS varias facit donationes, sed ex postrevocat 1. Quia res donata est duobus, vel dabitur, an facta sit inter vivos, vel causa mortis. 2. Quia rem dedit uxori, quâ invitâ ex post vendidit. 3. Aut dedit filio causa studiorum, ob nuptias, vel sacros ordines. 4. Quia dedit omnia bona, vel saltem ultra 500. solidos, etsi iuroto & ad causas pias. 5. Quia donatarius eum infamavit, alimenta indigenti non præbuit, vel aliter fuit ingratus, etsi id probare non possit. 6. Ideoque vult, ut post mortem suam heres donata repetat. 7. Item post donationem remuneratorem Ecclesie factam, natus est proles. 8. Aut donatio fuit in officiosa, sed jurata. 9. Relolutio constabit ex seqq.

I. QUÆR. I. Quid & quotuplex sit Donatio?

R. I. Donatio est gratuita domini translatio. Dicitur gratuita; quia fit liberaliter absque obligatione, non tantum iustitiæ, sed & gratitudinis, ideoque donatio antidotalis, seu remuneratoria, quæ fit ex gratitudine ratione beneficii, vel obsequii præstiti, non est donatio planè gratuita, & strictè dicta, & in odiosis non venit nomine donationis. *Pirh. l. 3. de cr. tit. 24. n. 1. & ibid. Resp. n. 3.* Utraque donatio tam gratuita, quam antidotalis debet esse acceptata, nec non libera à metu, & dolo, aliàs erit rescindibilis juxta dicta *de promiss. Casu prac.* Distinguitur donatio à precario, commodo &c. quòd in donatione transferatur dominium, non verò in his; in mutuo quidem transfertur dominium, sed cum obligatione restituendi

rem similem, donatio verò fit gratis absque simi-
obligatione.

2. *2dò*. Donatio dividitur 1. in realem, & 2.
verbalem; realis est, quæ fit cum rei traditione;
verbalis, quæ fit solo verborum officio, estque
sola promissio de dando, quâ quidem alteri per
verba de præsentis res actu donatur, sed actu non
traditur, hæc donatio est improprie talis, & im-
perfecta, neque ei convenit definitio superius
data; si eadem res uni donata est verbaliter, alte-
ri verò realiter cum traditione, hic retinebit
rem, primus tamen habebit actionem contra do-
nantem, ad restituendum valorem rei, & omne
interesse.

2. Dividitur donatio in absolutam: quæ fit
absque ulla conditione, onere, vel modo; & in
conditionatam: quæ fit sub certâ conditione vel
onere; sed neque hæc proprie donatio dicitur *L.*
ff. de donat.

3. Et principaliter dividitur in donationem *in-
ter vivos*: quæ fit sine mentione, aut suspitione
mortis, & donationem *mortis causâ*: quæ fit in-
trita mortis, ideoque mortis non secutâ revocari
Potest. §. 1. *inst. de donat.* si adjiciatur pactum vel
juramentum de non revocandâ donatione, hoc ip-
so est donatio inter vivos. *Illf. Onnate d. 31. sect.*
7. & 8. In dubio, an donatio sit facta inter vivos,
vel mortis causâ, censetur facta inter vivos, quia
hæc est principalior. *Onnate n. 84.*

3.
QUÆR. II. Quænam donationes à jure pro-
hibeantur? *R.* seqq. 1. Donatio pupilli, filii fa-
miliæ, Religiosi, si fiat absque licentiâ Tutoris,
Patris, vel Superioris &c.

2. Prohibetur donatio merè liberalis, & gra-
tuita facta conjugii à conjugate, & ejusmodi dona-
tio

tio est ad nutum revocabilis, ita ut maritus rem se uxori donatam insciã & invitã uxore vendere, vel alienare possit toto tit. *C. de donat. inter vivos & uxorem*. Ratio est: quia conjuges ex mutuo affectu vel nimium darent, aut si non darent, esset periculum discordiarum. Si tamen donatio non sit merè liberalis, sed remuneratoria, aut accedat juramentum, vel mors donantis, firmatur donatio, & fit irrevocabilis. *Sanch. l. 6. de Mat. d. 11. Spor. t. 6. c. 3. n. 14.*

4. 3. Donatio à Patre facta filio, infirmata est, & revocari potest, attamen post filii emancipationem firmatur, fitque irrevocabilis, *L. 31. ff. de donat.* Item si Pater filio aliquid det ex causã studiorum, alimentorum, qualificationis, remunerationis, donatio tenet, nec obligatur filius eam mortuo Patre in divisionem hæreditatis conferre. *Nov. c. 17. Mol. to. 1. d. 240. Laym. sup. Covarr. 1. var. c. 7.* nisi ex consuetudine vel aliunde de patris voluntate constet. Sic *Tamb. in Decal. l. 5. c. 4. §. 2. num. 4.* dicit ea; quæ pater dat in dotem, ob nuptias, ob S. Ordines, pro ingressu in religionem, pro procurando officio, Post mortem Patris ex consuetudine conferenda esse in divisionem cum fratribus, non item quæ dat pro solempni convivio in prima Missa, aut in ingressu religionis; colligitur ex *L. ut liberis 17. Cod. de collat.*

5. 4. Prohibetur donatio inter vivos omnium bonorum præsentium, & futurorum, quia talis donator privat se potestate testandi, quod Leges probant, tanquam contrarium bonis moribus civilibus. *L. stipulatio ff. de V. O.*

5. Donatio inter vivos ultra 500. solidos de jure est invalida. *L. pen. C. de donat.* videlicet quoad illum excessum, nisi fiat cum insinuatione do-

donationis coram Judice & tabellione eam ad ac-
ta publica referente; per solidum intelligitur du-
catu aureus nostræ monetæ. *Pirh. num. 8. Reiff.*

17. Excipiuntur ab his legibus donationes remun-
eratoriæ, donationes ad causas pias, vel jura-
mento firmatæ, & omnis donatio ad causas, v.g.
india, dotem, militiam, ad constructionem
redium dirutarum. *Cov. Less. Laym. Reiffenst. nu.*

18. Quia hæ non sunt donationes merè gratuitæ,
ideoque ad eas non extenduntur Leges prohibi-
toriæ. imò in conscientiâ tutò retineri potest om-
ne, quod datur etiã ultrà summam à Lege præ-
scriptam, donec à donante, vel ejus hærede repe-
ratur, aut per sententiam Judicis donatio rescin-
datur. *Less. Laym. Pirh. num. 7. Spor. unum. 55.*
19. Hæc est; quòd hujusmodi donatio jure naturæ
est valida, & à Legibus tantùm invalidetur sub
conditione: si à donante, vel judice rescindatur.

QUÆR. III Qualiter donatio revocari possit? 6.

1. Donatio facta inter vivos quantumvis sit per-
fecta, & per traditionem completa, ex tribus præ-
cipuè causis revocari potest.

Primò: Ex capite ingratiitudinis, quæ de jure
casus comprehendit; ut 1. Si donatarius ver-
bo vel factò donatori injuriam atrocem inferat
in honore. 2. Si talem injuriam inferat in bonis
fortunæ. 3. Si per se vel per alium impias manus
injecerit. 4. Si vitæ periculum, etiam morte non
secuta intulerit. 5. Denique si conditiones sibi
impositas non impleverit. *L. fin. de donat. L. fin.*
de revoc. donat. c. fin. de donat. Addunt *Clarus,*
Less. & alii valdè probabiliter, si donatori valdè
indigenti neget alimenta, spectato tamen jure
probabilius est, quòd præter causas à Jure

ex-

expressas nullæ aliæ, etsi majores, ad revocandam donationem sufficiant, quia in *L. fin.* dicitur, ex his tantummodo causis donationes reverti concedimus. *Eng. l. 3. T. 24. n. 19. Zæf. 6. n. 31. Pirh. n. 35.* Debet tamen ingratitude probari coram Judice, ante cujus sententiam donatarius restituere non tenetur, post sententiam, tenetur rem cum fructibus post litem contestatam perceptis. *Textu claro in d. L. fin. Dian. p. 8. T. 6. R. 11. Lug. d. 23. n. 172. Pirh. n. 36.*

7. Excipiuntur sequentes donationes ob ingratitude non revocabiles. 1. Donatio facta Ecclesiæ, vel loco pio, etiam si Prælati, vel Monachus foret ingratus, quia hæc donatio primario facta est Deo, qui ingratus esse non potest. *Barbosa in c. fin. n. 15. Clarus §. donatio q. 21. n. 5. Pirh. num. 37.* 2. Donatio remuneratoria, quia in odiosis non venit nomine donationis. *Barb. n. 17. Eng. l. c.* 3. Donatio facta filię in dotem. *L. si dotem 24. C. de jure dot.* 4. Si donatarius rem donatam in alium transtulit, donando, vendendo, permutando. *Zæf. Eng. num. 20.* quia hæc actio est personalis, ideoque contra solum ingratum, & non contra tertium locum habet, nisi hic scienter & dolose rem acquisisset. 5. Si donator scivit ingratitude, & donationem non revocavit, censetur eam remisisse, ne hæres vel successor ejus revocare potest *d. L. fin.* nisi donator lite contra ingratum contestatâ decesserit, aut morte præventus, dolo, metu, vel aliter impeditus, revocare non poterit, vel ingratitude ignoraverit. *Dian. Lug. l. c. Reiffenst. n. 64. contra Zæf. n. 104. La Cruz. l. 3. p. 2. n. 801.* Ratio ducitur à contratio, nam Leges cit. dicunt hæredibus non competere actio-

tionem, si donator tacuit, ergo si non tacuit, competit; non autem dicitur tacere ad ingratitudinem, qui eam ignorat, aut à loquendo, agendoque impeditus fuit. *c. fin. de dilat.*

8. Secundò revocari potest donatio ex capite proles susceptæ, putà si donator carens prole magnam partem suorum bonorum donarit, & post ei improvisò proles legitima nascatur. *L. si unquam C. de revoc. donat.* Excipitur donatio remuneratoria vel facta ob causam, donatori utilem, ità cum communi *Molin. a. 282. n. ult. Clarus qu. 23. n. 3.* Quia ejusmodi donatio non est liberalis, sed potius mercedis præstatio; Item donatio facta Ecclesie, quæ non revocatur ex toto, sed usque ad legitimam filiis jure debitam, *L. 8. 7. de inoff. don.* meritò tamen *S. Aug. Serm. 49. de div. c. 4.* suadet, ad majorem populi ædificationem, totum ab Ecclesiâ restitui.

9. Tertio revocari potest donatio inofficiosa, sic dicta; quòd pater vel mater contra officium pietatis, uni vel pluribus filiis, aut etiam extraneis, in tantâ quantitate donavit, ut Liberis legitima auferatur, vel minuatur, tunc hi per querelam apud Judicem institutam, post mortem donantis possunt revocare donationem, non quidem in toto, sed quantum diminuit portionem illorum legitimam, ut claret ex *L. 1. § seqq. Cod. de inof. donat.* Necrefert, quòd parens fortè donationem juramento firmarit, cum enim beneficium revocandæ donationis in favorem liberorum introductum sit, non potest Patris juramento tolli. *Tamb. Haun. Laym hic n. 18. Pirh. n. 46.* Qui pariter dicunt revocari posse donationem juratam ex capite ingratitudinis, aut natæ proles, quia donatio, & per consequens juramentum donationi

adjectum, ex dispositione juris habet hanc tacitam conditionem; nisi proles nata, aut donatarius ingratus fuerit, &c.

C A S U S L I I I .

De Commodato, Precario, Deposito.

FAbius equum amico commodatum, 1. 2. Et quod ipse illo indigeat, antetempus repetit, 3. Res precario concessas, vendit statim. 4. 5. Sed hoc non obstante amicus equum aliis commodat vel locat, aut ultra tempus retinet, 6. 7. Interim equus morbo inficitur, alios inficit, ac post multas expensas moritur. 8. Rebus apud se depositis utitur, 9. Nec statim repetenti reddit, 10. Ex post apud ipsum deteriorantur, permutantur. 11. Negotiationi exponuntur, 12. Et prae-textu habita custodia, expensarum, aut debiti, retinentur, 13. Pro Resolut.

QUÆR I. Quid sit commodatum, & Precarium?

I. R. 1. Commodatum est rei alicujus pro certo tempore ad solam usum gratuita concessio.

Dicitur 1. Rei alicujus sive immobilis sit; ut domus, stabulum &c. sive mobilis, praesertim, quæ usu non consumitur, nam quæ usu statim consumuntur, ut pecunia, vinum, frumentum, commodari non possunt, nisi fortè ad pompam, vel ostentationem, *L. fin. de commod.*

2. *Dicitur 2.* Ad usum; in quo commodatum distinguitur à pignore & deposito, quorum usus

non